

Pacient ohrožený závislostí na alkoholu v ordinaci praktického lékaře

MUDr. PhDr. Jana Bolková

Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí, Olomouc

Zdravotnické zařízení Ministerstva vnitra, Olomouc

Praktičtí lékaři se běžně ve svých ordinacích setkávají s osobami závislými nebo ohroženými závislostí na alkoholu a jejich blízkými. Spektrum aktivit praktických lékařů je velmi široké, od orientační diagnostiky, provádění krátkých intervencí, základního poradenství a edukace, zajišťování další adiktologické či lékařské péče, plnění ohlašovací povinnosti dle platných zákonů a vyhlášek až k vyjadřování se k odebrání či navrácení řídičského oprávnění a posouzení zdravotní způsobilosti k výkonu povolání. Dobrou zprávou je to, že na pomoc, léčbu a podporu pacientů se závislostí nemusí být praktický lékař sám, může spolupracovat s odborníky specializovanými na adiktologické služby, léčbu a doléčování závislosti. Praktičtí lékaři jsou důležitým, mnohdy prvním článkem na cestě pacienta ze závislosti.

Klíčová slova: závislost na alkoholu, praktický lékař, orientační diagnostika, krátká intervence, léčba závislosti.

A patient at risk of alcohol addiction in a general practitioner's ambulance

General practitioners routinely meet people addicted to or at risk of alcohol addiction and their close relatives in their ambulances. The spectrum of activities performed by general practitioners is very broad, including initial diagnostics, conducting brief interventions, providing basic counseling and education, facilitating further addiction or medical care, fulfilling reporting obligations according to applicable laws and regulations, as well as expressing opinions on driver's license revocation or reinstatement and assessing fitness for occupational duties. The good news is that general practitioners do not have to handle the assistance, treatment, and support of patients with addiction alone; they can collaborate with specialists who specialize in addiction services, treatment, and aftercare. General practitioners serve as an important, often the first step in a patient's journey towards overcoming addiction.

Key words: alcohol addiction, general practitioner, orientation diagnostics, brief intervention, addiction treatment.

Závislost na alkoholu

Závislost na alkoholu patří v České republice k druhé nejčastěji se vyskytující závislosti. Denně pije alkohol téměř 10 % dospělé populace a podíl denních konzumentů je dlouhodobě stabilní. Časté pití nadměrných dávek alkoholu uvádí 12 % populace (1). Za rizikové je považováno průměrné denní pití více než 20 g etanolu (1–2 sklenice) u žen a 40 g etanolu (2–4 sklenice) u mužů. Za škodlivé (s vysokým rizikem) je považováno průměrné denní pití více než 40 g etanolu (2–4 sklenic) denně u žen a 60 g etano-

lu (3–6 sklenic) u mužů. Pití 5 a více sklenic při jedné příležitosti (tzv. nárazové pití) představuje dodatečné riziko (2). Odhadem 1,5–1,7 milionu dospělých se nachází v kategorii rizikového pití alkoholu, z toho 800–900 tisíc osob spadá do kategorie škodlivého pití (1). Syndrom závislosti definuje Mezinárodní klasifikace nemocí MKN-10 jako soubor behaviorálních, kognitivních a fyziologických stavů, který se vyvíjí po opakovaném užití substance, a který typicky zahrnuje v posledních 12 měsících výskyt alespoň tří z těchto symptomů: silné

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr: **Med. Praxi. 2024;21(2):100-102**
<https://doi.org/10.36290/med.2024.008>

Článek přijat redakcí: 28. 7. 2023

Článek přijat k tisku: 22. 3. 2024

MUDr. PhDr. Jana Bolková

bolkova@zavislostiolomouc.cz